

УДК 651.1: 347.77

DOI <https://doi.org/10.11603/2312-0967.2019.1.9931>

АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ЗІ СТВОРЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ПРИЗНАЧЕНИХ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ СОЦІАЛЬНО ЗАГРОЗЛИВИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

О. В. Літвінова, О. В. Посилкіна

Національний фармацевтичний університет, Харків

hlitvinova@gmail.com

Мета роботи. Аналіз стану і тенденцій розвитку державно-приватного партнерства (ДПП) за кордоном при рішенні глобальних проблем при створенні інноваційних лікарських засобів (ЛЗ) для лікування соціально загрозливих захворювань, узагальнення світового досвіду щодо доцільності використання певних інструментів ДПП і розробка системи індикаторів для оцінювання результативності ДПП у фармації.

Матеріали і методи. У процесі дослідження використано загальнонаукові методи пізнання, зокрема, системний підхід з використанням методів ретроспективного та системно-логічного аналізу, контент-аналіз.

Результати й обговорення. Визначені умови ефективної реалізації проектів ДПП, найбільш застосовані в різних країнах державні інструменти підтримки ДПП. Проаналізовані переваги і ризики застосування механізмів ДПП при реалізації інноваційних проектів, спрямованих на розробку ЛЗ, призначених для лікування соціально загрозливих захворювань. Запропоновано систему індикаторів оцінки результативності ДПП в фармації за напрямками: співпраця, дослідна активність, практичні знання, людський капітал, фінанси.

Висновки. Розвиток ДПП для активізації процесів створення інноваційних ЛЗ для лікування соціально загрозливих захворювань (гепатит, ВІЛ, онкопатології, антибіотикорезистентність, туберкульоз та ін.) сприяє об'єднанню унікальних інноваційних ресурсів та розподілу ризиків, пов'язаних із високим ступенем невизначеності результатів інноваційної діяльності; нарощуванню інноваційного потенціалу фармацевтичної галузі в процесі спільної діяльності організацій; дозволяє розширити фінансові ресурси, необхідні для реформування системи охорони здоров'я, сприяє оптимізації бюджетних витрат, підвищує ефективність інвестицій в охорону здоров'я, що в кінцевому підсумку сприяє підвищенню якості медичних і фармацевтичних послуг.

Ключові слова: державно-приватне партнерство; інноваційний лікарський засіб; проект; соціально загрозливі захворювання.

Вступ. Зростаюча вартість, складність, ризикованість інноваційних проектів, вплив глобалізаційних процесів зумовлюють необхідність пошуку нових форм взаємодії, кооперації учасників науково-інноваційної сфери. Фармацевтична галузь є особливою, зважаючи на глибину своєї залежності від наукомісткості й ефективності фундаментальних досліджень.

В останні десятиліття глобальні витрати фармацевтичних компаній (ФК) на інноваційні розробки лікарських засобів (ЛЗ) істотно зросли, а кінцева вартість оригінальних препаратів сьогодні часто є дуже високою. В глобальному відношенні зростання галузі в останні десятиліття становило 4–7 %, і сумарний обсяг фармацевтичної продукції, яка щорічно реалізується, вже перевищив 1 трлн дол. Перераховані виклики ставлять нові завдання і проблеми щодо інноваційної політики, змушуючи найпотужніших учасників фармацевтичної галузі і держави шукати нові механізми підтримки інноваційної діяльності [1].

В останні роки характерною тенденцією щодо розвитку інноваційної діяльності в багатьох країнах стало активне співробітництво держави і приватного бізнесу з метою підвищення ефективності управління, а також вирішення проблеми обмеженості бюджетного фінансування. Подібний вид кооперації отримав назву «державно-приватне партнерство» (ДПП) – інституціональний й організаційний альянс між державою і бізнесом для реалізації суспільно значущих проектів і програм.

Різноманітність форм і моделей ДПП зумовлена світовою практикою його застосування. Більшість зарубіжних країн вже давно усвідомила привабливість подібної форми кооперації між владою і бізнесом за умов реалізації великих інноваційних проектів і активно її використовують.

Так, зокрема в Індії завдяки активному використанню механізмів ДПП за період 2005–2015 рр. обсяг фармринку збільшився з 6 до 30 млрд дол. В Республіці Казахстан за період 2008–2015 років реалізовано